नूरी काइदा

بسم الله الرحمن الرحيم

وَرَتِّلِ الْقُرْاٰنَ تَرْتِيْلًا

કુરઆન ખુબ ઠહર ઠહર કર પળ્હો

સુરએ મુઝમ્મિલ,૪

કામ વો લે લીજીયે,તુમકો જો રાઝી કરે,

ઠીક હો નામે રઝા, તુમ પે કરોળોં દુરૂદ

નૂરી ક઼ાઈદા

હસ્બે ફરમાઈશ

અતાએ મુફતિએ આ'ઝમે હિંદ, હાફિઝો કારી

મૌલાના મુહમ્મદ શાકિરઅલી નૂરી

અમીરે સુન્ની દા'વતે ઈસ્લામી

مرتبین

મૌલાના મુહમ્મદ અબ્દુલ્લાહ આઝમી, નજમી
(જામેઆ હેરા નજમુલ ઉલૂમ,મહાપોલી,ભીવંડી)

મૌલાના સૈયદ ઈમરાનુદ્દીન નજમી
(જામેઆ હેરા નજમુલ ઉલૂમ,મહાપોલી,ભીવંડી)

નામ ....

નામ મદ્રસા ....

....

ناشر
مکتبۂ طیبہ
۱۲۶ کامبیکر اسٹریٹ، ممبئی ۳

پیش کش
ادارۂ معارف اسلامی
۱۳۲ کامبیکر اسٹریٹ، ممبئی ۳

ઈબ્તિદાઈ બાતેં

કુર્આને મજીદ અલ્લાહ તઆલાકા બાબરકત કલામ હૈ. ઉસ કે પઢ્હને વાલોં કો બેશુમાર ષવાબ ઔર ફાઈદે હાસિલ હોતે હૈં. તિલાવતે કુરઆન કી આદત બનાને વાલેકો ક[3]યામત કે દિન કરામત કા તાજ પેહનાયા જાએગા, ઉસે અલ્લાહ તઆલા કી રઝામંદી હાસિલ હોગી, ઉસકે દરજે બલંદ હોંગે, 'કુરઆને પાક'કબ્ર મેં તિલાવત કરને વાલે કા સાથી હોગા, ઔર ઉસ કી હિફાઝત ભી કરેગા ઔર ક[3]યામત કે દિન ઉસ કી શફાઅત ભી કરેગા. તિલાવતે કુરઆન કા એક ફાઈદા યે ભી હૈ કે ઈસ સે દિલ પર લગા હુવા ઝંગ (કાટ) દૂર હોતા હૈ.

જો લોગ કુરઆને મુક[3]દ્દસ સે દૂર હૈ ઔર ઉસ કી તિલાવત સે ગાફિલ હૈ ઉન કે બારેમે હદીષે પાક મેં આયા હૈ કે જિસકે સીનેમેં કુરઆન કા કોઈ હિસ્સા નહીં ઉસકા સીના વિરાન ઘર કી તરહ હૈ.

વો વાલિદૈન જો અપને બચ્ચોં કો કુર્આને પાક કી તાલીમ દેતે હૈં યા ઉન કી તાલીમ કા અચ્છા ઈન્તેઝામ કરતે હૈં ઉન કી મેહનત ભી બેકાર નહીં જાતી, અલ્લાહ કરીમ ઉન વાલિદૈન કે અગલે પિછલે ગુનાહ મુઆફ ફરમા દેતા હૈ, કયામત કે દિન ઉન વાલિદૈન કા ચેહરા ચૌદહવીં કે ચાંદ કી તરહ ચમકતા હોગા, ઉન કે દરજાત બલંદ હોંગે, ઉન કો નૂર કા ઐસા તાજ પેહનાયા જાએગા જિસ કી રોશની આફતાબ કી તરહ હોગી.

યહાં યે બાત અચ્છી તરહ ઝહન મેં રખિયે કે તિલાવતે કુરઆન સે ઉપર ઝિક્ર કિયે હુવે ફાઈદે ઔર ફઝીલતેં ઉસ વક[3]ત હાસિલ હોગી જબ કે કુરઆને મુક[3]દ્દસ કી તિલાવત ઉસ કે આદાબ ઔર હુકૂક[3] કા લિહાઝ કરતે હુવે કી જાએ. સહીહ મખારિજ ઔર સિફાત કે સાથ હુરૂફ અદા કિયે જાએં.

તિલાવતે કુરઆન કિસ તરહ કી જાએ ? ઈસ કે બારેમેં કુરઆને પાક મેં અલ્લાહ તઆલા ઈર્શાદ ફરમાતા હૈ: وَرَتِّلِ الْقُرْاٰنَ تَرْتِيْلًا ٥

તરજુમા : કુરઆન કો તરતીલ કે સાથ પઢ્હો (સ.મુઝ્ઝમ્મિલ, આ:૪)
ઈસ આયત કી તફસીર મેં હઝરતે અલી كَرَّمَ اللہُ وَجْهَهُ الْكَرِيْم ને તરતીલ કા મતલબ યે બયાન ફરમાયા કે تَجْوِيْدُ الْحُرُوْفِ وَمَعْرِفَةُ الْوُقُوْفِ.

યાની તરતીલ કા મતલબ યહ હૈ કે હુરૂફ કો સહીહ મખારિજ ઔર સિફાત કે સાથ અદા કિયા જાએ ઔર વક[3]ફ કરને (ઠહરને)કી જગ્હોં કો પેહચાના જાએ.

જબ ઈસ તરીકે સે કુરઆને પાક કી તિલાવત હોગી. તો હદીષે પાક કી રોશની મેં ઉસ સે યહ ફઝીલત હાસિલ હોગી કે اَلْمَاهِرُ بِالْقُرْاٰنِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَرَةِ.

તરજુમા : કુરઆન કી તિલાવત કા માહિર નેકી વાલે, ઈઝ્ઝત વાલે ફરિશ્તોં કે સાથ હોગા. (સહીહ મુસ્લિમ, હિ.૧, પેજ-૫૪૯)

અગર કોઈ શખ્સ બગૈર મખારિજ ઔર સિફાત કે કુર્આને પાક કી તિલાવત કરતા હૈ તો વો ષવાબ પાને ઔર ફાઈદા ઉઠાને કે બજાએ ગુનાહ ઔર નુકસાન

ઉઠાતા હૈ કયૂં કે ઉસસે કુર્આને પાક કે લફ્ઝ કા મા'ના બદલ સકતા હૈ. જૈસે قَلْبٌ કા મા'ના "દિલ" હૈ અગર કોઈ ઉસકી જગહ كَلْبٌ પઢ્હે તો ઉસકા મા'ના "કુત્તા"હો જાએગા. ઈસી તરહ قرأ કા મા'ના "પઢ્હા " હોતા હૈ અગર કોઈ ઉસકી જગહ قرع પઢ્હે તો ઉસકા મા'ના "દરવાઝા ખટખટાયા"હો જાએગા.

ઝિમ્મેદારાન પર ઝરૂરી હૈ કે વો અપને બચ્ચોં કો સહીહ તાલીમ દિલાએં વરના મુજરિમ હોંગે ઔર ક[3]યામત મેં ઉસ કે બારેમેં સુવાલ કિયા જાએગા. હદીષ શરીફ મેં હૈ:

كُلُّكُمْ رَاعٍ وَّكُلُّكُمْ مَّسْئُوْلٌ عَنْ رَّعِيَّتِهٖ.

તરજુમા : "તુમમેં સે હર કોઈ ઝિમ્મેદાર હૈ ઔર હર કિસીસે ઉસકે માતેહતોં કે બારેમેં પૂછા જાએગા."(બુખારી)

વાલિદૈન ધ્યાન દેં

૧. અપને બચ્ચોં કો કુરઆને મુક[3]દ્દસ કી સહીહ તા'લીમ દેના અપની બુનિયાદી ઝિમ્મેદારી સમઝેં તર્બિયતે ઔલાદ કે હુકૂક મેં સે યે સબ સે પહલા હક્ક[3] માં-બાપ પર કુરઆને મુક[3]દ્દસ કી સહીહ તાલીમ હી હૈ.
૨. તાલીમ કે લાયક ઉમ્ર હોતે હી બચ્ચોં કી ઉમદા તાલીમ શુરૂઅ કરવાએં.
૩. બચ્ચોં સે રોઝાના દિયે ગએ સબક[3] કે બારેમેં પુછેં ઔર ઘર મેં વકત મુતઅય્યન કર કે રોઝાના પિછલે સબક[3] કો સુનેં ઔર આને વાલે સબક કો યાદ કરાને કી કોશીશ કરેં, દુઆએં સુનેં, દીનિયાત પુછેં.
૪. જિસ તરહ દુન્યવી તા'લીમ દેને કે લિયે કિતના હી પૈસા ખર્ચ કરને સે પીછે નહીં હટતે ઈસી તરહ કુર્આને પાક કી તા'લીમ કે લિયે અચ્છે મુઅલ્લિમ કી ખિદમાત હાસિલ કર કે ઉન્હેં મુનાસિબ ફીસ દેં.

અસાતિઝા ધ્યાન દેં :-

૧.તલ્બા કો સહીહ તાલીમ દેના અપની પહલી ઝિમ્મેદારી સમઝેં અગર તાલીમ દેને મેં કોતાહી કી ઔર બચ્ચે કી સહીહ તાલીમ ન હુઈ જિસ કી વજહ સે વો બચ્ચા કુરઆને મુકદ્દસ કો સહીહ તૌર પર નહીં પઢ્હ રહા હૈ તો બરોઝે ક[3]યામત ઉસ્તાદ સે ભી પુછતાછ હોગી ઔર અગર બચ્ચે નેં ગલત પઢ્હના સિખ લિયા તો ઉસ્તાદ ભી ગુનાહ મેં બરાબર કે શરીક હોંગે.
૨. આમ તૌર પર મદરસોં મેં એક ઉસ્તાદ કે પાસ ૩૦-૪૦ બચ્ચે હોતે હૈં જિન્હેં દેઢ-દો ઘંટે મેં પઢ્હાના હોતા હૈ જબ કે હકીકત યે હૈ કે ઈતને કમ વકત મેં ઈતને ઝયાદા તલ્બા કી સહીહ તાલીમ તો દૂર રસ્મી તાલીમ ભી નહીં હો સકતી લિહાઝા ઉસ્તાદ સિર્ફ ઉતનેહી તલ્બાકો પઢ્હાને કી જિમ્મેદારી કુબૂલ કરેં જિનકો સહીહ તૌર પર પઢ્હા સકતે હૈં.
૩. હર તાલિબે ઈલ્મ કા અલગ અલગ સબક સુનેં, સબક સુનને મેં પુરી તરહ તવજ્જો દેં, તલ્બા કી કિસી ગલતી કો ન છોળેં.
૪. પેહલે હી સે તલ્બા કો સહીહ મખારિજ ઔર સિફાત કે સાથ પઢ્હાએં.
૫. આમ તૌર પર બચ્ચોં કો તાલીમ દેને મેં નરમ રવૈયા ઔર શફકત કા બરતાવ કરેં લેકિન જરૂરત કે વકત સમજાનેં, ડાંટનેં ઔર મુનાસિબ સઝા દેને સે પીછે

ન પહોંચ જાએ જિસ કી વજહ સે વો તાલીમ છોળ કર ભાગ જાએ યા માયૂસી કી સૂરત પૈદા હો જાએ.

૬. ડાંટને ઔર ધમકાને મેં નામુનાસિબ અલ્ફાઝ ઔર બાજારૂ ઝબાન સે જરૂર પરહેઝ કરેં.

ઝિમ્મેદારાન ધ્યાન દેં

૧. મકતબ કી ઝિમ્મેદારી કિસી મોઅતબર આલિમ કે સુપુર્દ કરેં.

૨. મકતબ મેં દાખિલા, તા'લીમ, ઇમ્તેહાન કે ઉસૂલો ક[3]વાનીન બનાએં. ઇસ સિલસિલેમેં ઓલમા ઔર ક[33]]ર્રી હઝરાત સે મશ્વરા ભી લેં.

૩. કુછ કુછ દીનોં કે બાદ ઈમ્તેહાનાત હોં. તાલીમ કા તરીકા ઔર તલ્બા કી તાલીમી તરક્કી વગૈરા કી અચ્છી તરહ જાંચ હો.

૪. પળ્હાને વાલોં કો જહાં તક હો સકે ઝયાદા સે ઝયાદા તનખ્વાહ દેં તાકે વો દિલજમઈ કે સાથ અપની ઝિમ્મેદારી કો પૂરા કર સકે.

૫. અગર મકતબ કી આમદની હો તબ ભી તલ્બા કે લિયે (થોળી હી સહી) ફીસ મુક[3]ર્રર કરેં અગર આમદની નહીં હૈં તો મુનાસિબ ફીસ મુક[3]ર્રર કરેં. અલ્બત્તા ગરીબ તલ્બા કે લિએ ખુસૂસી રીઆયત કરેં.

પળ્હા ને કા તરીક[3]ાઃ

૧. હર સબક[3] કે શુરૂ મેં હિદાયતેં દી ગઈ હૈં ઉસે લાઝમી તૌર પર પળ્હ કર તલ્બા કો સમઝાએં.

૨. છોટે બચ્ચોંકો (તખ્તી કે બચ્ચોંકો) નૂરી ક[3]ાઇદા કે હિસ્સા-૧ કો મુકમ્મલ ૧ સાલ તક પળ્હાએં ઇસસે પેહલે ખતમ કરનેકી કોશિશ ના કરેં. અગર બળે તલ્બા હૈં તો ઉન કે હાલાત જાનકર વકત સે પેહલે ખતમ કરા સકતે હૈં.

૩.ઇબ્તેદા સે ઇન્તેહા તક તજવીદ કી રિઆયત કે સાથ પળ્હાનેકા ખાસ તૌર પર એહતેમામ કરેં. નૂરી ક[3]ાઇદા હિસ્સા-૧ કે બચ્ચોંકો તજવીદ કે ક[3]વાઇદ યાદ ન કરાએં સિર્ફ તજવીદ કે સાથ પળ્હના સિખાએં ઔર ઇસ મામલે મેં તલ્બા કી થોડીસી કોતાહી સે ભી નઝર ન ફેરેં.

૪. જબ તક એક સબક[3] બિલકુલ પુખ્તા(પક્કા) ન હો જાએ આગે સબક ન પળ્હાએં, હફ્તે મેં એક દિન મુતય્યન કર કે આમુખ્તા (પીછે કે અસબાક[3]) ઝરૂર સુનેં. જિસ દિન પીછે કે સબક[3] સુનના હો ઉસસે એક દિન પેહલે તાલિબે ઇલ્મ કો બતા દેં ઔર મુનાસિબ મિકદાર મેં સફહોં કો મુતય્યન કર દેં તાકે તાલિબે ઇલ્મ કો યાદ કરનેમેં આસાની હો.

૫. સાલ મેં ચાર મરતબા(તીન-તીન મહીના પર) ઇમ્તિહાન લેં ઔર ઇમ્તિહાન કે લિયે કિસી અચ્છે હાફિઝો ક[3]ારી કો બુલાએં.

૬.ઇમ્તેહાન મેં નુમાયા કામિયાબી હાસિલ કરને વાલે તલ્બા કે લિયે ઇનઆમાત

૭. ઉસ્તાદ યે બાતેં તલ્બા કો બતાએં જબ કિતાબ પળ્હના શુરૂ કરેં, જબ સબક યાદ કરને યા પળ્હને કે ઇરાદે સે કિતાબ ઉઠાએં તો કિતાબ ખોલનેં સે પેહલે એક મરતબા યે દુઆ ઝરૂર પળ્હેં :

اَللّٰھُمَّ افْتَحْ عَلَیْنَا حِکْمَتَكَ وَانْشُرْ عَلَیْنَا رَحْمَتَكَ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْاِ کْرَامِ.

તરજુમાઃ અય અલ્લાહ ! હમ પર અપની હિકમતેં ખોલ દે ઔર હમ પર અપની રહમતેં કુશાદા ફરમા દે,એ ઇઝઝતો જલાલ વાલે!

કુવ્વતે હાફીઝા ઓર ઝહન ખોલને કે લિયે

(૧) યે વઝીફા બહોત મુફીદ હૈ. ઉસ કા તરીકા યે હૈ કે સબક[3] યાદ કરને સે પેહલે અવ્વલો આખિર ૧૧-૧૧ મર્તબા દુરૂદ શરીફ પળ્હ કર યે દુઆ પળ્હેં કુવ્વતે હાફિઝા મઝબૂત હોગા :-

اِلٰھِیْ اَنْتَ اِلٰہٌ عَالِمٌ وَّ اَنَا عَبْدُكَ جَاھِلٌ اَسْئَلُكَ اَنْ تَرْزُقَنِیْ عِلْمًا نَّافِعًا وَّ فَھْمًا
کَامِلًا وَّ طَبْعًا زَکِیًّا وَّ قَلْبًا صَفِیًّا حَتّٰی اَعْبُدَكَ وَلَا تُھْلِکْنِیْ بِالْجَھَالَةِ بِرَحْمَتِكَ یَآ
اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ٥

તરજુમાઃ મેરે મઅબૂદ! તૂ હર ચીઝ કા જાનને વાલા હૈ ઓર મૈં તેરા અનપળ્હ બન્દા હૂં.મૈં તુઝસે ઇસ બાતકા સુવાલ કરતા હૂં કે તૂ મુઝે ઇલ્મે નાફેઅ, મુકમ્મલ સમઝ,સાફ તબીઅત ઔર સુથરા દિલ અતા ફર્મા યહાં તક કે મૈં તેરી ઇબાદત કરૂં, ઔર અય તમામ રહમ ફરમાનેવાલોંસે ઝયાદા રહમ ફરમાને વાલે ! મુઝે અપની રહમત કે સદક[3][જહાલત સે હલાક મત ફર્મા.

(૨) યા યહ દુઆ ૪૧ મરતબા પળ્હેં :-

بِسْمِ اللّٰہِ وَسُبْحٰنَ اللّٰہِ وَالْحَمْدُ لِلّٰہِ وَلَآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ وَاللّٰہُ اَکْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰہِ
الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ الْعَزِیْزِ عَدَدَ کُلِّ حَرْفٍ کُتِبَ وَیُکْتَبُ اَبَدَ الْاٰبِدِیْنَ وَدَھْرَ الدَّاھِرِیْنَ٥

(૩) اَلْعَلِیْمُ કા મા'ના હૈ ઇલ્મવાલા કિસી તાલિબે ઇલ્મ કો ૪૦ દિન તક ૨૧-૨૧ મર્તબા પાની પર દમ یَا عَلِیْمُ કરકે પિલાયા જાએ વો સાહિબે ઇલ્મ (ઇલ્મવાલા) હોગા ઓર ઉસકા હાફીઝા રોશન હો જાએગા.

(૪) ઉસકે ઇલાવા ભી બહોત સે આમાલ હમારે બુઝુર્ગોં ને બયાન ફર્માએ હૈં. **મષલન્ :** (૧)મિસ્વાક કરના (૨)શહદ(મધ) કા ઇસ્તેમાલ કરના (૩)નિહાર મુંહ ૨૧ દાને કિશમિસ ખાના (૪) પાબંદી સે સબક[3] પળ્હના. (૫) ફજર કી નમાઝ જમાઅત કે સાથ પળ્હનેં કી પાબંદી કરના (૬) કષ્રત સે દુરૂદ શરીફ પળ્હના વગૈરહ.

કુછ કામ ઐસે હૈં જિસ સે કુવ્વતે હાફિઝા કમજોર હોતા હૈ.

મષલન્ (૧) ગુનાહ કરના (૨) દુનિયાવી મુઆમલાત કે તાઅલ્લુક સે હર વકત ગમઝદા ઓર ફિક્રમંદ રેહના (૩) ગૈર ઝરૂરી બાતોં ઓર કામોં મેં મશગૂલ રહના. (૪) બલગમ પૈદા કરનેવાલી ચીઝેં ઇસ્તેમાલ કરના વગૈરહ.

દર્સ (૧)

મુફરદાત-૧

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيۡكَ يَا رَسُوۡلَ اللّٰهِ ﷺ

અરબી કે હુરૂફે તહજજી (અલિફ,બા,તા,ષા વગૈરહ) કુલ ૨૯ હૈં ઈન્હેં અલિફ,બા,તા,ષા,જીમ,હા,ખા વગૈરહ પળ્હેં. બે,તે,ષે,હે,ખે વગૈરહ ન પળ્હેં.

(૧) નરમી ઔર મહબ્બત કે સાથ બચ્ચોં કો અપને સામને બિઠા કર بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ પળ્હાએં ઔર બતાએં કે હર કામ કે શુરૂઅ મેં بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ પળ્હા કરેં.

(૨) પેહલે દિન પેહલી લાઈન મેં સે ચાર હુરૂફ ا ب ت ث પળ્હાએં ઔર મિલ્તે જુલ્તે હુરૂફ કી પેહચાન કરાએં કે નીચે એક નુકતા હો તો ب હૈ ઔર ઉપર દો નુકતે હો તો ت હૈ ઔર તીન નુકતે હો તો ث હૈ, ઈસી તરીક઼ પર તીન તીન ચાર ચાર હુરૂફ પળ્હા કર તખ્તી ખત્મ કરાએં.

(૩) ઈસ સબક મેં સિર્ફ હર્ફો કો સહીહ તરીક઼ સે પળ્હના સિખાએં, તજવીદ કે ક઼વાઈદ ન બતાએં. સિર્ફ મખારિજ કે સાથ હર્ફ અદા કરના સિખાએં. અદાયગી મેં ગલતી કો નઝર અંદાઝ ન કરેં બલ્કે જબ તક હર્ફ સહીહ અદા ન હો આગે સબક઼ ન પળ્હાએં.

(૪) ઈન હુરૂફ કી ઐસી મશ્ક઼ કરાએં કે જવાબ દેને મેં બચ્ચે ગલતી ન કરેં બલ્કે જલ્દી જલ્દી જવાબ દેં, જબ તક ઈસ તરહ પુખ્તા યાદ ન હો તો સબક઼ આગે ન ચલાએં.

(૫) હોટોં સે સિર્ફ ચાર હુરૂફ અદા હોતે હૈં و ف م ب ઈન હુરૂફ કે અલાવા બાકી કિસી પર હોટ ના હિલને દેં.

ج	ث	ت	ب	ا
ر	ذ	د	خ	ح
ض	ص	ش	س	ز
ف	غ	ع	ظ	ط
ن	م	ل	ك	ق
ی	ء	ھ	و	

દર્સ (૨)

મુફરદાત-૨

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيۡكَ يَا رَسُوۡلَ اللّٰهِ ﷺ

હુરૂફે તહજજી કે પળ્હને કા સહીહ તરીક઼ા.

(૧) ث س ص - ت ط - ح ھ - ع ء - ق ك ઈન હુરૂફ કે દરમિયાન ફક઼ બતા કર સહીહ પળ્હને કી મશ્ક઼ કરાઈ જાએ.

(૨) બહુત સે હુરૂફ મદ કે સાથ પળ્હે જાતે હૈં જૈસે جِيۡٓم نُوۡٓن دَاۤل વગૈરા ઉન પર મદ(ٓ) કી અલામત બની હુઈ હૈં ઉન હુરૂફ કો ખીંચ કર મદ કે સાથ પળ્હાએં.

ج	ث	ت	ب	ا
جِيۡٓم	ثَا	تَا	بَا	اَلِف
ر	ذ	د	خ	ح
رَا	ذَاۤل	دَاۤل	خَا	حَا
ض	ص	ش	س	ز
ضَاۤد	صَاۤد	شِيۡٓن	سِيۡٓن	زَا
ف	غ	ع	ظ	ط
فَا	غَيۡٓن	عَيۡٓن	ظَا	طَا
ن	م	ل	ك	ق
نُوۡٓن	مِيۡٓم	لَاۤم	كَاۤف	قَاۤف
ی	ء	ھ	و	
يَا	هَمۡزَة	هَا	وَاۤو	

દર્સ (૩)

મુફરદાત-૩

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اَلصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلَیْكَ یَارَسُوْلَ اللّٰہ ﷺ

હુરૂફે તહજ્જી (અલિફ સે રા) તક કી મિલી જુલી મશ્ક[3]

د	ح	ح	ج	ث	ب	ا
ج	خ	ث	ا	ت	ا	ت
ح	ح	ج	ث	ا	ب	د
ج	ت	ا	ت	ب	ر	ق
خ	ث	ب	د	ذ	خ	حؑ
ج	ذ	ب	ت	ر	د	ل
ث	ت	ب	ر	ب	د	ح

દર્સ (૪)

મુફરદાત-૪

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اَلصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلَیْكَ یَارَسُوْلَ اللّٰہ ﷺ

હુરૂફે તહજ્જી (ر સે غ) તક કી મિલી જુલી મશ્ક [3]

ع	ص	غ	ط	ر	ش	ز
ز	ض	ظ	س	ض	غ	ظ

ر	ع	س	ع	س	ظ	ص
ظ	ض	ص	ط	ض	ش	غ
ظ	ص	ط	ع	ص	غ	ش
ص	ض	ظ	ع	غ	ظ	ع

દર્સ (૫)

મુફરદાત-૫

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اَلصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلَیْكَ یَارَسُوْلَ اللّٰہ ﷺ

હુરૂફે તહજ્જી (ا સે غ) તક કી મિલી જુલી મશ્ક [3]

ض	ط	ظ	ط	ت	ط	ظ
غ	ع	ظ	ط	ش	ص	ش
ط	ط	ض	ش	ر	ع	س
ب	ت	خ	ج	ث	ز	ر
خ	ع	ج	غ	ب	ص	ا
ح	ز	غ	ر	د	ط	ظ
ظ	ص	ط	س	ض	ش	خ

દર્સ (૬)

મુફરદાત-૬

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْم

اَلصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلَیْكَ یَا رَسُوْلَ اللّٰہ ﷺ

હુરૂફે તહજ્જી (ف સે ی) તક કી મિલી જુલી મશ્ક [3]

ه	م	ف	ك	و	ل	ق
و	ل	م	ه	ف	ی	ء
م	ء	ق	ف	ك	ة	ل
ی	ل	و	ك	ء	ی	ه
ق	و	ن	ء	ی	ة	ن
ف	ه	و	ة	ل	ف	ة
ن	ی	م	ق	ك	ن	ه

દર્સ (૭)

મુફરદાત-૭

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْم

اَلصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلَیْكَ یَا رَسُوْلَ اللّٰہ ﷺ

હુરૂફે તહજ્જી કી મિલી જુલી મશ્ક [3]

ا	ج	غ	ع	ظ	ط	ش
ر	ع	ف	س	ظ	ص	ق
ع	ص	غ	ش	ض	ف	ق

غ	ر	د	ج	ق	ب	ف
ة	ی	ء	ف	ض	ش	ط
ع	ف	ض	غ	ظ	ص	ه
ب	ا	ت	م	ب	ث	ج
ح	ز	و	ه	ة	د	ج
ت	ش	ر	ق	ص	ف	ع
ا	غ	ظ	ض	ذ	خ	ث
ة	ه	د	ج	ب	ط	ق
ج	ح	غ	ف	د	س	ا
ت	ر	ع	و	ق	ل	ك
ب	ط	ش	ز	ة	ی	ء
خ	ض	ه	ص	ة	م	ن
ب	ن	م	ظ	ث	ذ	ل

દર્સ (૮)

મુફરદાત-૮

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ ﷺ

હુરૂફે મુસ્તઅ્લિયા કી મશ્ક[3]

૧. હુરૂફે મુસ્તઅલિયા ઉન હુરૂફ કો કહતે હૈં જિસ કો હમેશા પુર પળ્હે જાતે હૈં.

૨. સાત હુરૂફ خ ص ض غ ط ق ظ ઐસે હૈં જો હમેશા પુર પળ્હે જાતે હૈં.

૩. હર્ફ કે પુર પળ્હને કા મતલબ યહ હૈ કે હર્ફ કો મોટા પળ્હા જાએ, ઈસ કા તરીક[3]। યે હૈ કે હર્ફ કો અદા કરતે વકત ઝબાન કી જળ તાલૂ કી તરફ ઉઠાએં.

૪. ઈસ સબક[3] મેં ભી તજવીદ (પુર હર્ફ) કે ક[3]વાઈદ પર ઝોર ન દેં સિર્ફ તલફફુઝ સહીહ અદા કરાને કી કોશિશ કરેં.

૫. જિસ હર્ફ કો અદા કરને મેં તલબા ગલતી કરેં તો ઉન્હેં બાર બાર પળ્હા કર સહીહ કરા દેં.

ق	غ	ظ	ط	ض	ص	خ
ض	ط	خ	ق	ص	غ	ظ
ط	ض	ظ	خ	ق	ص	غ

દર્સ (૯)

મુફરદાત-૯

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ ﷺ

ખાસ ધ્યાન દેનેં લાયક મુફરદાત

(૧) ઈસ સબક[3] મેં દિએ ગએ હુરૂફ કી અદાયગી મેં ઝયાદાતર બચ્ચે બલ્કે આમ તોર પર બળે લોગોં સે ગલતી હો જાતી હૈ, જૈસે (جيم કો زيم ,ذال કો زال વગૈરા પળ્હ દેતે હૈં, ઈસલિયે ઈન હુરૂફ કી અદાયગી કી અચ્છી તરહ મશ્ક[3] કરાએં .

૨.જબ તક તાલિબે ઈલ્મ ઈન હુરૂફ કો સહીહ ન પળ્હ સકે તબ તક હરગિઝ આગે કા સબક[3] ન પળ્હાએં ભલે ઝયાદા દિન ગુઝર જાએં.

ظ	ض	ز	ذ	ج	(١)
	ص	ش	س	ث	(٢)
			ع	ء	(٣)
			ط	ت	(٤)
			ه	ح	(٥)
			ك	ق	(٦)

દર્સ (૧૦)

મુરક્કબાત

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ ﷺ

હુરૂફ કી શકલોં કી મશ્ક[3]

મુરક્કબાત - હિદાયાત બરાએ મોઅલ્લિમ

મુરક્કબ : દો યા દો સે ઝયાદા હુરૂફ મિલ કર મુરક્કબ બનતા હૈ.

૧.ઈસ સબક[3] મેં તલબા કો અચ્છી તરહ સમઝા દિયા જાએ કે મુરક્કબ હોને કે વક[3]ત હુરૂફે તહજ્જી કી શકલેં અલગ અલગ હોતી હૈં, ઉન કી સારી શકલોં કો અચ્છી તરહ ઝહન મેં બિઠાએં.

૨. મુરકકબ હોને કે વક3ત ب ت ث ن ی કે લિખને કી સૂરત એક જૈસી હોતી હૈ ઔર અકષર શુરૂઆત કે તલબા ઉન કો પેહચાનને મેં ગલતી કરતે હૈં, લિહાઝા ઉન કી અચ્છી તરહ પેહચાન કરવાઈ જાએ, કયૂં કે મુરકકબ હોને કી સૂરત મેં સિર્ફ નુકતોં કે ઝરીઆ હી ઉન કો પેહચાના જા સકતા હૈં.

૩. ઈસ સબક3 મેં જિસ હર્ફ કે સામને જો મિષાલેં હૈં. પેહલે ઉન મિષાલોં મેં સે હુરૂફ કી તલાશ કરને કો કહા જાએ, જબ બચ્ચા આસાની સે ઉન હુરૂફ કો તલાશ કર કે પળ્હને લગે તબ સારી મિષાલોં મેં મૌજૂદ સારે હુરૂફ કો પેહચાન કર પળ્હને કો કહા જાએ.

૪. આગે કે અસબાક3 મેં ભી જબ કભી વો મુરકકબ હુરૂફ કો પેહચાનને મેં ગલતી કરે તો ઉન્હેં ઈસ સબક3 કી તરફ લૌટા કર ઈસ્લાહ કી જાએ.

૫. ઈસ સબક3 કા મક3સદ સિર્ફ હુરૂફ કી મુખ્તલિફ શક3લોં કી પેહચાન કરવાના હૈ લિહાઝા હિજજે કે સાથ યા રવાં પળ્હાને કી કોશિશ ન કી જાએ.

اخیرمیں	درمیان میں	ابتدامیں	حرف	نمبرشمار
دعا	الاسلام	---	ا	۱
ریب	کسبوا-ابی	بسم	ب	۲
مت-ثقة	سکتوا-اتی	تقوی	ت ة	۳
بعث	مثل	ثقلت	ث	۴
حج	اجر-لجی	جزاء	ج	۵
نسبح	یحیی	حیوة	ح	۶
نسخ	الخیبة	خیر	خ	۷
عاد	الدعاء	دعا	د	۸
یوخذ	فذلك	ذلول	ذ	۹
عمرعمر	الرحمن	رحمة	ر	۱۰

العزیز	الزینة	زکوة	ز	۱۱
الشمس	السموت	سماء	س	۱۲
اهش	یشکر	شهداء	ش	۱۳
یختص	الصراط	صم	ص	۱۴
ببعض	یضل	ضلل	ض	۱۵
قط	اهبطوا	طعام	ط	۱۶
فظ	عظیم	ظلم	ظ	۱۷
سبع	یعمل	علم	ع	۱۸
زیغ	بالغیب	غلام	غ	۱۹
یخطف	ینفقون	فیه	ف	۲۰
الصواعق	ینفقون	قیل	ق	۲۱
ملك	الکتب	کفر	ك	۲۲
قیل	فله	لهم-لا	ل	۲۳
فلم	لمن	من	م	۲۴
لن	منع	نعبد	ن	۲۵
لو	السلوی	وعدنا	و	۲۶
له	یستهزئ	هنالك	ه	۲۷
السفهاء	لئلا	ءاذا	ء	۲۸
التی	البیع	یعبد	ی	۲۹

દર્સ (૧૧)

મરકકબાત

بِسۡمِ اللهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيۡكَ يَا رَسُوۡلَ اللهِ ﷺ

૧. મુફરદ હુરૂફ કી અચ્છી પેહચાન હોને કે બાદ હી યે સબક³ શુરૂઅ કરાયા જાએ.

૨. મુરકકબ હુરૂફ કો ભી ફિલ હાલ અલગ અલગ હી પળ્હાયા જાએેં. હાં ! હુરૂફ કી સહીહ અદાયગી (મખારિજ) કી રિઆયત કા ઝરૂર ખયાલ કિયા જાએ.

જૈસે با = با ، اَلِفْ. جا = جِيۡم ، اَلِفْ. بث = با ، ثا.

૩. મુરકકબ હુરૂફ કો અલગ અલગ હી પળ્હાયા જાએ અલબત્તા દો હર્ફ વાલે યા તીન હર્ફ વાલે હો યા મુરકકબ કો એક સાંસ મેં પળ્હને કી મશ્ક³ ઝરૂર કરાઈ જાએ.

الف કી દૂસરે હુરૂફ કે સાથ મિલા કર પળ્હનેં કી મશ્ક³

غا	ضا	سا	زا	دا	جا	با
فا	نا	را	طا	يا	ما	لا

با،تا،ثا કી દૂસરે હુરૂફ કે સાથ મિલા કર પળ્હને કી મશ્ક³

لب	تل	بج	جث	ثب	بظ	بث
ثص	تق	با	يث	بى	بو	نت

جيم، حا، خا કી દૂસરે હુરૂફ કે સાથ મિલા કર પળ્હને કી મશ્ક³

فج	حا	طح	جب	مج	طح	جص
حن	قج	خظ	ثح	خم	جو	لح

دال، ذال، را، زا કી દૂસરે હુરૂફ કે સાથ મિલા કર પળ્હને કી મશ્ક³

نذ	كر	قد	ظذ	فز	لر	جد
ضر	خد	أذ	يز	غر	مد	حز

سين، شين، صاد، ضاد કી દૂસરે હુરૂફ કે સાથ મિલા કર પળ્હને કી મશ્ક

طص	ظس	شض	ضد	صس	عش	سد
ضو	شغ	ثض	ضا	صذ	شز	يس

طا، ظا، عين، غين કી દૂસરે હુરૂફ કે સાથ મિલા કર પળ્હને કી મશ્ક³

ظق	غا	طص	يظ	عو	لغ	طم
طح	كع	طل	نظ	عد	غض	ظا

فا، قاف، كاف કી દૂસરે હુરૂફ કે સાથ મિલા કર પળ્હને કી મશ્ક

كم	فى	فو	ملك	كا	نق	غف
قة	أف	شق	كز	حف	قج	فب

لام، ميم، نون، واو કી દૂસરે હુરૂફ કે સાથ મિલા કર પળ્હને કી મશ્ક³

يو	لى	ما	بم	نو	لم	قل
حو	نر	طو	ضم	بل	نا	ئل

ها، همزه، يا કી દૂસરે હુરૂફ કે સાથ મિલા કર પળ્હને કી મશ્ક³

طئ	جأ	ييب	ئى	يه	هى	ئه
ها	ضى	ئظ	به	يخ	ضؤ	ئ

હલક^3 કે મખારિજ

ء، ه	હલક^3 કે શુરૂઅ હિસ્સે સે હમ્ઝહ ء ઔર હા ه અદા હોતી હૈ.
ع، ح	હલક^3 કે દરમિયાની હિસ્સે સે ઐન ع ઔર હા ح અદા હોતે હૈ.
غ، خ	હલક^3 કે અખીર હિસ્સે સે ગૈન غ ઔર ખા خ અદા હોતે હૈ.

ઝબાન કે મખારિજ

ق	ઝબાન કી જળ જબ તાલૂ સે મિલ જાએ તો ક^3ાફ ق અદા હોતા હૈ.
ك	ક^3ાફ ق કે મખરજ કે બાદ હી સે કાફ ك અદા હોતા હૈ. (યાની ક^3ાફ કો અદા કરને કે લિયે ઝબાન ઔર તાલૂ કે જો હિસ્સે મિલતે હૈં ઉનસે કુછ આગે કે હિસ્સે મિલાને સે કાફ અદા હોતા હૈ.)
ج، ش، ی	ઝબાન કા બીચ હિસ્સા જબ તાલૂ સે મિલ જાએ તો જીમ ج , શીન ش , ઔર યા ی ગૈર મદ્દા અદા હોતે હૈ.
ض	ઝબાન કા કિનારા જબ દાળ્હ સે મિલ જાએ તો દ^3ાદ ض અદા હોતા હૈ.
ل	ઝબાન કા કિનારા જબ મશૂળે સે મિલ જાએ તો લામ ل અદા હોતા હૈ.
ن	ઝબાન કા સિરા જબ તાલૂ સે મિલ જાએ તો નૂન ن અદા હોતા હૈ.
ر	ઝબાન કે નીચે કા વો હિસ્સા જો કે ઝબાન કે સિરે સે ક^{3}રીબ હૈ, જબ તાલૂ સે મિલ જાએ તો ر અદા હોતી હૈ.
ت، د، ط	ઝબાન કા સિરા ઉપર કે સામને વાલે દાતોં કી જળ સે મિલ જાએ તો ت د ط અદા હોતે હૈં.
ث، ذ، ظ	ઝબાન કા સિરા ઉપર કે સામને વાલે દાતોં કે સીરે સે મિલ જાએ તો ષા ث , ઝાલ ذ, ઝોય ظ અદા હોતે હૈં.
ز، س، ص	ઝબાન કી નોક ઉપર ઔર નીચે કે દાંતો સે મિલ જાએ તો ز، س، ص અદા હોતે હૈં.

દોનોં હોટોં કે મખારિજ

ف	નીચે કા હોટ જબ ઉપર કે દાતોં કે કિનારોં સે મિલ જાએ તો ફા ف અદા હોતા હૈ.
ب	દોનોં હોટોં કા તર (ગીલા) હિસ્સા મિલ જાએ તો ب અદા હોતી હૈ.
م	દોનોં હોટોં કા ખુશ્ક (સૂખા હુવા) હિસ્સા મિલ જાએ તો م અદા હોતી હૈ.
و	દોનોં હોટ કુછ ખુલે રહે તો و ગૈર મદ્દા અદા હોતા હૈ.

ઝૌફ ઔર ખયસુન કે મખારિજ

آ، ی، و	ઝૌફ (ખાલી જગહ) સે અલિફ آ યા મદ્દા ی ઔર વાવ મદ્દા و અદા હોતે હૈ. હલક^3 કી ખાલી જગહ સે અલિફ, બીચ ઝબાન તાલૂ કી ખાલી જગહ સે યાએ મદ્દા ઔર હોટ કી ખાલી જગહ સે વાવે મદ્દા અદા હોતા હૈ.
غنہ	ખયશુમ (નાક કે બાંસે) સે હર્ફે ગુન્ના અદા હોતા હૈ.

હુરૂફે તહજ્જી કે મખરજ એક નઝર મેં